
Ierosināta lieta par normu, kas bērna bioloģiskās mātes partnerei neparedz tiesības uz atvaļinājumu pēc bērna piedzimšanas

Satversmes tiesas 2. kolēģija 2019. gada 16. decembrī ierosināja lietu “Par Darba likuma 155. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 110. panta pirmajam teikumam”.

Apstrīdētā norma

Darba likuma 155. panta pirmā daļa: “Bērna tēvam ir tiesības uz 10 kalendāra dienas ilgu atvaļinājumu. Atvaļinājumu bērna tēvam piešķir tūlīt pēc bērna piedzimšanas, bet ne vēlāk kā divu mēnešu laikā pēc bērna piedzimšanas.”

Augstāka juridiska spēka norma

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 110. pants: “Valsts aizsargā un atbalsta laulību — savienību starp vīrieti un sievieti, ģimeni, vecāku un bērna tiesības. Valsts īpaši palīdz bērniem invalīdiem, bērniem, kas palikuši bez vecāku gādības vai cietuši no varmācības.”

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc fiziskas personas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikuma. Pieteikumā norādīts, ka Pieteikuma iesniedzēja un viņas partnere ir attiecībās un vairāk nekā 10 gadus dzīvo kopīgā saimniecībā un tādējādi viņas ir uzskatāmas par ģimeni Satversmes 110. panta pirmā teikuma izpratnē. Šajā ģimenē pēc abu minēto personu kopīga lēmuma esot piedzimis bērns, un Pieteikuma iesniedzēja pēc šī notikuma esot vēlējusies izmantot Darba likuma 155. panta pirmajā daļā paredzētās tiesības uz 10 kalendārās dienas ilgu atvaļinājumu. Tomēr minētā norma šādas tiesības nosakot vienīgi bērna tēvam, bet ne bērna bioloģiskās mātes partnerei, lai gan konkrētajā situācijā viņa faktiski ir viens no jaundzimušā bērna vecākiem.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka likumdevējs, tostarp pieņemot apstrīdēto normu, nav izveidojis tādu ģimenes sociālās un ekonomiskās aizsardzības sistēmu, kurā būtu iekļautas tādas personas kā Pieteikuma iesniedzēja. Valstī izveidotā sistēma vēsturiski esot paredzēta tikai dažādu dzimumu partneru un viņu bērnu sociālās aizsardzības nodrošināšanai. Tādējādi apstrīdētā norma aizskarot Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 110. panta pirmajā teikumā noteiktās pamattiesības.

Tiesas process

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi Saeimu līdz 2020. gada 17. februārim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir **2020. gada 18. maijs**. Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Ketija Strazda

Satversmes tiesas priekšsēdētājas palīdze
Ketija.Strazda@satv.tiesa.gov.lv
67830749, 26200580